

ONDERWERP

Notitie beantwoording zienswijze vogelbescherming

ONZE REFERENTIE

20240419

DATUM

19 april 2024

VAN

Arcadis

AAN

Chint Solar, TP Solar, Ankehaar Solar

In de zienswijze van de vogelbescherming wordt ingegaan op 5 punten

1. Natura 2000-gebied Fochteloërveen en het belang van het plangebied voor toendrarietganzen en andere vogelsoorten
2. Vergunningentraject wordt ten onrechte niet doorlopen
3. Rapport van Altenburg & Wymenga uit 2021 is niet (afdoende) meegenomen in de beoordeling van effecten
4. Significante effecten door afname van foerageergebied en verstoring van overwinterende watervogels zijn niet met de wettelijk vereiste zekerheid uitgesloten
5. Cumulatieve effecten zijn niet (afdoende) beoordeeld

Onderstaand gaan wij puntsgewijs hierop in

Punt 1

Op pagina 2 van de zienswijze wordt betoogd dat er voor alle vier de doelsoorten ganzen en zwanen voor het Natura 2000-gebied Fochteloërveen er sprake is van 'een structureel tekort aan geschikt beschikbaar foerageergebied'. Hierbij wordt voorbijgegaan aan de zeer positieve trend die kolgans en toendrarietgans in de periode 2016-2021 hebben vertoond op de slaapplaatsen in het Fochteloërveen. In deze periode lagen de waargenomen seizoensmaxima van beide soorten ruim boven het voor het Natura 2000-Fochteloërveen gestelde instandhoudingsdoel. Dat er sprake zou zijn van een structureel tekort aan geschikt foerageergebied is daarmee niet aannemelijk.

Onderzoek wijst verder uit dat Kleine zwanen de laatste jaren op andere locaties in Europa en zelfs in China overwinteren. Het voor het instandhoudingsdoel beoogde populatie-aantal van 90 Kleine zwanen (seizoensmaximum) was voor het laatst in het gebied aanwezig in 2010/11. Het is aannemelijk dat voldoende draagkracht voor dit aantal nog steeds beschikbaar is, mits voldoende rust op slaapplaatsen en nabijgelegen grasland aanwezig is (A&W, 2020)

In bijlage 1 is de verspreiding van Kleine zwaan en Wilde zwaan in en rond het Fochteloërveen in de winter 2019/2020 opgenomen. Te zien is dat de kleine zwaan en wilde zwaan tijdens de winter geen gebruik maken van het plangebied. Ook de wintertellingen die Sovon heeft uitgevoerd laten geen waarnemingen van kleine zwaan en wilde zwaan zien.

Verder is het geweldig dat de kraanvogel voorkomt in het Fochteloërveen. Echter heeft het Natura 2000-gebied Fochteloërveen geen doelstellingen voor de kraanvogel.

Zie: <https://www.natura2000.nl/gebieden/friesland/fochteloerveen/fochteloerveen-doelstelling>

Punt 2

~Voor een volledige beantwoording is primair een standpunt vanuit de provincie vereist over:

- 1) keuze voor voortoets in plaats van passende beoordeling;
- 2) overnemen methodieken en conclusies van Altenburg & Wymenga (2021)
 - Het is aan de provincie om te beoordelen of zij wel of niet meegaat in de methode van het rapport van A&W;
 - Het kader is een toetsing aan de natuurwetgeving;
 - In lijn met de brief van GS aan PS van 16 mei 2023 kunnen wij ons voorstellen dat afstand genomen wordt van de door A&W gehanteerde methode met als voornaamste argument dat deze verder gaat dan toetsing aan natuurwetgeving;
 - Onder punt 3 en 4 hebben we hier argumenten voor aangedragen;

Op pagina 3 t/m 6 van de zienswijze wordt betoogd dat er nog een passende beoordeling opgesteld moet worden. Wij zijn van mening dat deze is opgesteld. In de passende beoordeling hebben de initiatiefnemers onderzocht of de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied door de zonneparken in gevaar komen, en dat is niet zo. Derhalve vragen initiatiefnemers dit te bekrachtigen met een positieve afwijzing op de Wnb-aanvraag. Initiatiefnemers hebben ten behoeve van de beoordeling ook nieuwe informatie toegevoegd, in de vorm van vogeltellingen.

Voorts wordt in de zienswijze betoogd dat de passende beoordeling aangeeft dat significant negatieve effecten niet uitgesloten kunnen worden. Dit is incorrect. Dit beeld ontstaat omdat in de zienswijze de volgende zin uit de passende beoordeling uit zijn verband is getrokken.

“De voorgenomen activiteit heeft geen significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen, met uitzondering van mogelijk effecten op niet-broedvogels (in het bijzonder de toendrarietgans)”

In de conclusie van de Passende Beoordeling wordt verderop specifiek nader ingegaan op de toendrarietgans (onderstaand opgenomen). Door de opvolgende tekst in de conclusie negeren ontstaat een verkeerde interpretatie. Uiteindelijk worden significante effecten op de instandhoudingsdoelen wel degelijk volledig uitgesloten.

“De draagkrachtberekeningen van ATKB | Bureau Bakker (Bijlage F) laten zien dat afname van foerageergebied door de realisatie van zonnepark Zuidvelde niet zorgt voor een negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Na de realisatie van het zonnepark Zuidvelde zal er geen tekort optreden aan foerageergebied voor de toendrarietgans. De initiatiefnemer vraagt de provincie om deze conclusie te onderschrijven met een positieve afwijzing op de Wnb-aanvraag”

Punt 3

~Standpunt provincie nodig over het overnemen methodieken en conclusies van Altenburg & Wymenga (2021).

De door ATKB uitgevoerde draagkrachtberekening is ingestoken als een passende beoordeling voor de Wet natuurbescherming (thans Omgevingswet). Een uitgangspunt bij een passende beoordeling is dat, bij onzekerheid, in de gehanteerde uitgangspunten uitgegaan moet worden van een reëel worstcasescenario. Oftewel: er moet van het 'slechtste' scenario uitgaan worden, zonder dat dit scenario irreëel is en eigenlijk niet kán plaatsvinden. In de draagkrachtberekening van ATKB 2023 is dit principe toegepast. Door de gevraagde toetsingswijze is de beoordeling van cumulatieve effecten hierin aan de geldende regels en jurisprudentie gebonden.

De in A&W (2021) uitgevoerde draagkrachtberekening vormt een zo actueel mogelijke analyse van de aanwezige draagkracht van het foerageergebied rond het Fochteloërveen voor ganzen en zwanen en de kraanvogel en vormt geen toetsing aan de natuurwetgeving inzake Natura 2000. Hierdoor is het niet noodzakelijk om uit te gaan van een reëel worstcasescenario, maar eerder van zo realistisch mogelijke uitgangspunten en kunnen ook meer aspecten in de beoordeling betrokken worden. Dit wordt in de rapportage van A&W ook zo benoemd (bijlage 1.1; blz. 67) en is een duidelijk verschil met de draagkrachtberekening van ATKB 2023 en Buro Bakker 2020. Dat de rapportages van ATKB en A&W tot verschillende conclusies kunnen komen is in dit licht bezien dan ook niet opmerkelijk. Toch worden beide methodieken in deze zienswijze op dit vlak gelijk geschaard, wat niet terecht is.

Punt 4

~ Standpunt provincie nodig over het overnemen methodieken en conclusies van Altenburg & Wymenga (2021).

Korter verblijf ganzen.

In de door A&W aangeleverde notitie (2024) wordt in de conclusie gesteld dat ATKB 'uitgaat van een korter verblijf van toendrarietganzen in het winterseizoen'. Dit is een verkeerde voorstelling van zaken. ATKB gaat hier niet van uit, maar volgt hierin het seizoensverloop van de toendrarietgans voor de provincie Drenthe, zoals dit is gepresenteerd in de watervogelrapportages van Sovon (zie bronnen in ATKB 2023). De cijfers in deze rapportages zijn gebaseerd op watervogeltellingen. In ATKB 2023 is gekozen voor de meeste recente gegevens, zoals mag worden verwacht en ook wordt vereist in een toetsing aan de natuurwetgeving inzake Natura 2000. Er is dan ook gekozen voor de gegevens van 2018-2019-2020/21; recentere gegevens waren niet voorhanden. Voor het overige is de methodiek voor de bepaling van het seizoensverloop ongewijzigd gebleven ten opzichte van Buro Bakker (2020).

Het is dan ook opmerkelijk dat in de zienswijze en in A&W (2024) gesteld wordt dat het gebruik van de meest recente gegevens onterecht is en dat juist van oudere gegevens (2014/2015 – 2016/2017) uitgegaan had moeten worden. Dat deze gegevens in positieve dan wel negatieve zin van elkaar afwijken is daarbij geen argument, aangezien dit als een reëel gegeven beschouwd moet worden, die voortvloeit uit de telgegevens vanuit de watervogeltellingen.

Cumulatie

In de zienswijze en in de conclusie in de door A&W aangeleverde notitie (2024) wordt gesteld dat in de beoordeling van de cumulatieve effecten geen rekening gehouden wordt met de volgende aspecten:

- verstoring vliegverkeer;
- verstoring op kavels op afstand van wegen en paden;
- verstoring/recreatiedruk vanuit de nieuwe woonwijk in kloosterveen.

De in ATKB 22023 uitgevoerde cumulatietoets volgt de werkwijze zoals die normaal gesproken voor een activiteit in een passende beoordeling in Nederland wordt uitgevoerd. Uit Nederlandse jurisprudentie blijkt namelijk dat in een cumulatietoets van een passende beoordeling rekening gehouden moet worden met projecten waarvoor een vergunning is verleend, maar die nog niet of slechts ten dele ten uitvoer zijn gelegd. Projecten die al zijn uitgevoerd of bestaande activiteiten waarvoor geen vergunning nodig is, worden in beginsel niet in een cumulatietoets meegenomen. Aangenomen mag worden dat dergelijke projecten onderdeel zijn van de achtergrondsituatie (zie bijvoorbeeld ECLI:NL:RVS:2014:1312).

Het aanwezige vliegverkeer is geen project, maar een reeds langjarig aanwezige activiteit, wat als bestaand gebruik aangemerkt kan worden. Dat hierin (illegale) excessen plaatsvinden, bijvoorbeeld in de vorm van te laag vliegen, doet hier niets aan af; hier dient op gehandhaafd te worden.

Hetzelfde geldt voor verstoring op kavels op afstand van wegen en paden. Dit is abnormaal gedrag, wat buiten een te vergunnen activiteit valt en daarmee buiten een cumulatieve toetsing.

In A&W 2024 en de zienswijze wordt gesteld dat verstoring/recreatiedruk vanuit de nieuwe woonwijk in Kloosterveen niet terugkomt in de cumulatietoets in ATKB 2023. Dit is opmerkelijk aangezien in de draagkrachtberekening in ATKB 2023 binnen de verstoringscontouren is uitgegaan van maximale verstoring vanuit alle bestaande wegen en paden in het totale foerageergebied van ganzen en zwanen rond het Natura 2000-gebied Fochteloërveen. Er in realiteit vanuit gaande dat recreanten en bewoners van Kloosterveen van deze paden gebruik maken, kan gesteld worden dat de recreatiedruk, inclusief de toekomstige vanuit de woonwijk Kloosterveen, volledig is betrokken in de draagkrachtberekening in ATKB 2023.

Punt 5

Zie voor onderdelen van het in dit punt gestelde (het niet in cumulatie behandelen van effecten van vliegverkeer, verjaging en recreatiedruk) het onderdeel 'Cumulatie' bij de bespreking van punt 4 hierboven.

Voor het overige wordt in de zienswijze niet uiteengezet welke schadelijke activiteiten niet zijn benoemd in ATKB 2023 en de ontwerpbesluiten en kunnen we ons op dit punt niet verweren. Ook de term 'overige activiteiten' in de tweede alinea op pagina 9 van de zienswijze is hierin onvoldoende concreet.

Bijlage 1 – Leefgebieden en waarnemingen zwanen

